

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA CHEŁM**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia "Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 - 2029"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 - 2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Chełm.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na lata 2026 – 2029**

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Podstawa prawna i ramy czasowe programu	4
III. Adresaci Programu	5
IV. Definicje i diagnoza przemocy domowej na terenie miasta Chełm	5
V. Ochrona osób doświadczających przemocy domowej	15
VI. Zasoby instytucjonalne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na terenie miasta Chełm	16
VII. Cele i obszary Programu	18
VIII. Obszary, kierunki i działania Programu	19
IX. Przewidywane efekty i sposoby monitorowania Programu	28
X. Źródło finansowania	29

I. Wstęp

Jednym z celów szeroko rozumianej polityki społecznej jest zapewnienie warunków do rozwoju i funkcjonowania rodzin oraz osób, w tym zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym, do których zaliczana jest między innymi przemoc. Jej diagnozowanie jest utrudnione poprzez złożony kontekst czynników społeczno – kulturowych, który często daje fragmentaryczną wiedzę o problemie. Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. Działania w zakresie profilaktyki, edukacji, pomocy dla osób doznających przemocy jak i samych sprawców spoczywają na samorządach. Przemoc domowa to wieloaspektowy i niezwykle trudny do rozwiązania problem w każdej społeczności lokalnej.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2029 stanowi kontynuację dotychczasowych działań Miasta Chełm w zakresie zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy domowej, a także ochrony osób jej doznających oraz zawiera działania, które odbywać się będą cyklicznie wśród społeczności lokalnej.

Przemoc niezależnie od jej formy, stanowi naruszenie praw człowieka, wpływa na integralność i dobra osobiste jednostki. Samo słowo kojarzy się negatywnie, a oznaki przemocy są trudne do zaobserwowania. Odzwierciedlają się w strachu, izolacji, kontroli, krytyce oraz zmianach w zachowaniu osób jej doświadczających. Przemoc stosowana jest wobec współmałżonków, partnerów, dzieci, a nawet osób starszych i niepełnosprawnych. Jest rodzajem sprawowania władzy i kontroli nad rodziną. Rodzina, w której dochodzi do przemocy jest bardzo często wobec swoich trudności bezradna i bezsilna.

Program niniejszy zawiera podstawy prawne, podstawowe definicje związane ze zjawiskiem przemocy, zasoby lokalne naszego miasta oraz wskaźniki pomiaru zjawiska.

Działania ukierunkowane na ochronę osób dotkniętych przemocą domową realizowane będą w oparciu o Krajowy i Wojewódzki Ramowy Program Ochrony dla Osób Doświadczających Przemocy Domowej.

II. Podstawa prawna

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2029 jest spójny z najważniejszymi polskimi i międzynarodowymi dokumentami regulującymi problematykę przeciwdziałania przemocy domowej. Należą do nich:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483, z późn. zm.),
- Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 roku (Dz. U. z 2015 r. poz. 961),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024r. poz. 1673),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.),

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870).

III. Adresaci Programu

Program jest skierowany do:

1. ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
2. osób doznających przemocy domowej,
3. osób stosujących przemoc domową,
4. świadków przemocy domowej,
5. służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

IV. Definicje i diagnoza przemocy domowej na terenie miasta Chełm.

Przemoc domowa w świetle obowiązującej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.), to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym i psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie, krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy czy uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia, udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Definicja ta zawiera cztery podstawowe kryteria i charakteryzuje się tym, że:

- 1) przemoc jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem i ma na celu kontrolowanie oraz podporządkowanie sobie drugiej osoby, czy też wymuszenie bezwzględneho posłuszeństwa,
- 2) siły są nierówne, tzn. jedna ze stron ma przewagę nad drugą (np. fizyczną i/lub ekonomiczną i/lub psychiczną) i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę - przemocy zazwyczaj doświadcza osoba, która nie jest w stanie w określonych okolicznościach, czy relacjach skutecznie się ochronić,
- 3) przemoc narusza prawa i dobra osobiste, tzn. gdy osoba stosująca przemoc,

wykorzystując swoją przewagę, krzywdzi fizycznie i/lub psychicznie drugą osobę (np. bije, rani ją, straszy, wyzywa, obwinia za swoje zachowania, izoluje, zmusza do zachowań, których osoba doznająca przemocy nie akceptuje, pozbawia godności, czy szacunku, itp.),

- 4) przemoc powoduje cierpienie i ból, zarówno fizyczny, jak i psychiczny, czemu towarzyszą strach, niepewność, smutek, itp. - doświadczanie bólu i cierpienia sprawiają, że osoba doznająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc domowa może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów. Wymienić tu można:

Przemoc fizyczną – w swej czynnej postaci przybiera działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnienie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, duszenie, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni. Forma bierna przemocy fizycznej przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub zamknięciu osoby doznającej przemocy w areszcie domowym.

Przemoc psychiczną – to działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby wykorzystujące różnorodne mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągła krytyka, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie, odmawianie pożywienia, zmuszanie do wykonywania upokarzających czynności, sprowadzanie do domu osób nieakceptowanych przez domowników. Przemoc psychiczna może polegać również na niszczeniu przedmiotów mających wartość dla osoby poniżanej, zmuszaniu jej do opuszczania domu, itp. Przemoc taka nie pozostawia śladów widocznych tzw. „gołym okiem”, nie ma takiej skali, aby można było ustalić rozmiar krzywdy psychicznej.

Przemoc seksualną – to zmuszanie osoby (doznającej przemocy) do aktywności seksualnej wbrew jej woli, bez pytania o jej zgodę, jak również w sytuacji, gdy obawia się odmówić sprawcy. Przymus polega na bezpośrednim użyciu siły fizycznej przez sprawcę, na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu. W przypadku dzieci częściej używa się określenia dziecko wykorzystywane seksualnie. Dzieckiem w tym przypadku określa się osobę poniżej 15 roku życia, która jest w wieku bezwzględnej ochrony, a którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej w celu zaspokojenia swoich potrzeb seksualnych. Każdy kontakt o charakterze seksualnym

osoby dorosłej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystaniem seksualnym, nawet jeśli dziecko wyraziło zgodę na taki kontakt.

Przemoc ekonomiczną – działanie mające na celu doprowadzenie do całkowitego uzależnienia finansowego osoby doznającej przemocy od sprawcy, np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie osobie doznającej przemocy podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zmuszanie do zaciągania kredytów bądź pożyczek wbrew woli osoby doznającej przemocy.

Zaniedbanie – zjawisko społeczne, które odnosi się w szczególności do relacji opartej na zależności między osobami, w szczególności: rodzic-dziecko, opiekun-osoba nieporadna (z uwagi na wiek lub niepełnosprawność). Charakteryzuje się niezaspokajaniem podstawowych potrzeb fizjologicznych i emocjonalnych osoby zależnej oraz brakiem zapewnienia właściwej uwagi, troski, opieki ze strony osób najbliższych.

Cyberprzemoc – to działanie istotnie naruszające prywatność osoby doznającej przemocy domowej lub wzbudzające w niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Rodzajem takiej przemocy może być np. pozyskiwanie prywatnych wiadomości przesyłanych lub przechowywanych elektronicznie, przesyłanie nadmiernej ilości wiadomości w formie elektronicznej, śledzenie, podsłuchiwanie, udostępnianie prywatnych zdjęć lub grożenie ujawnieniem zdjęć intymnych. Formy przemocy często występują jednocześnie bądź w różnych konfiguracjach.

Z powyższymi definicjami związane są nierozdzielnie również poniższe pojęcia:

Osoba doznająca przemocy domowej (ofiara przemocy) - osoba, wobec której stosowane są działania lub zaniechania noszące znamiona przemocy domowej. Ma prawo do ochrony, wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego.

Osoba stosująca przemoc domową (sprawca przemocy) - osoba dopuszczająca się przemocy wobec domowników. Wobec niej mogą być stosowane działania korekcyjno-edukacyjne oraz środki prawne (np. nakaz opuszczenia mieszkania, zakaz zbliżania się).

Świadek przemocy domowej - każda osoba, która jest obecna przy aktach przemocy lub ma wiedzę o ich występowaniu. Szczególną uwagę zwraca się na dzieci będące świadkami przemocy, ponieważ są one traktowane również jako ofiary.

Zespół Interdyscyplinarny - Zespół powołany przez Prezydenta Miasta zarządzeniem Nr 2316/23 w dniu 21 września 2023 r., który koordynuje lokalne działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. W jego skład wchodzi m. in.: przedstawiciele

pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r., poz. 535) wprowadziła m. in. nowe uprawnienia dla Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. Od 2023 roku Zespół Interdyscyplinarny może zobowiązać osobę stosującą przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno-terapeutycznym. Takie zobowiązanie ma na celu zmianę zachowań i postaw osoby stosującej przemoc, a nie jedynie jej ukaranie.

Jeżeli osoba zobowiązana uporczywie nie stosuje się do nałożonego obowiązku, Zespół Interdyscyplinarny może złożyć wniosek do sądu o popełnienie wykroczenia z art. 66c Kodeksu wykroczeń (kkw), który brzmi: „Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.” W przypadku osób stosujących przemoc, które są uzależnione od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych, zastosowanie zobowiązania do programu korekcyjnego lub terapeutycznego jest możliwe dopiero po zakończeniu terapii odwykowej. Wynika to z faktu, że skuteczność takich programów, wymaga trzeźwości i podstawowej stabilizacji psychicznej.

Grupa diagnostyczno – pomocowa tworzona do pracy z konkretnymi rodzinami, w których występuje przemoc. Celem grupy jest diagnoza sytuacji, opracowanie i realizacja planu pomocy oraz monitorowanie postępów.

Procedura „Niebieska Karta” - to procedura interwencji wobec przemocy domowej. Umożliwia współpracę różnych służb (np. policji, szkoły, OPS, ochrony zdrowia) w celu zabezpieczenia ofiary i powstrzymania przemocy. Procedura uruchamiana jest poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta A”.

Cała procedura obejmuje 4 formularze:

- **Niebieska Karta A** – wszczęcie procedury; opis zdarzenia, pierwsze ustalenia,
- **Niebieska Karta B** – przekazywana osobie dotkniętej przemocą; zawiera informacje o jej prawach oraz możliwościach uzyskania pomocy,
- **Niebieska Karta C** – dokument działań podejmowanych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,
- **Niebieska Karta D** – wypełniana podczas pracy z osobą stosującą przemoc.

Procedura Niebieskiej Karty konsoliduje działania różnych służb w celu przerwania

przemocy w przypadku jej występowania. Rozpoczęcie procedury następuje w wyniku wypełnienia formularza Niebieskiej Karty A przez jeden z pięciu uprawnionych ustawowo podmiotów tj. Policję, ośrodek pomocy społecznej, komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, placówki oświatowe i placówki ochrony zdrowia. Wypełnienie formularza następuje w przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia o wystąpieniu przemocy domowej w trakcie wykonywania czynności służbowych lub zawodowych.

Wsparcie udzielane przez osoby pomagające obejmuje szereg działań odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby osoby doznającej przemocy. Działania te są ujęte w formie Indywidualnego Planu Pomocy dla Osoby Doznającej Przemocy, opracowywanego we współpracy z osobą pokrzywdzoną. Plan ten uwzględnia jej zasoby (społeczne, ekonomiczne i inne) oraz zawiera jasno określone, realistyczne cele i sposoby ich realizacji.

Działania profilaktyczne i pomocowe – to wszelkie działania mające na celu: zapobieganie występowaniu przemocy, edukację społeczną, wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, zapewnienie pomocy ofiarom (np. schronienia, wsparcia psychologicznego, prawnego).

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy domowej jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

Faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu charakteryzujący się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych.

Faza ostrej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na osobie doznającej przemocy - w tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji z zewnątrz, ponieważ ofiary pod wpływem silnych emocji spowodowanych doznaną krzywdą decydują się wezwać pomoc, złożyć zawiadomienie na policję, podjąć inne działania.

Faza miodowego miesiąca – jest to faza skrucy ze strony sprawcy, okazywania żalu i miłości, sprawca obiecuje poprawę, deklaruje, że nigdy się to nie powtórzy, jest miły i troskliwy względem osoby doznającej przemocy, która wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, ponieważ pragnie, aby to była prawda. W tej fazie osoba doznająca przemocy wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy z zewnątrz, wycofuje złożone wcześniej skargi i zawiadomienia. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy spowodowanym wzrostem napięcia, następnie powrót

do pierwszej fazy. Osoba stosująca przemoc zna marzenia, plany, nadzieje osoby krzywdzonej, zna też jej słabości i potrafi to wykorzystać w celu zdobycia nad nią kontroli. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla osoby doznającej przemocy.

Powyższy opis wyjaśnia, dlaczego osoby doznające przemocy często wycofują się ze swoich zeznań i nadal tkwią w trudnej dla siebie sytuacji nie podejmując decyzji o odcięciu się od sprawcy chroniąc siebie i bardzo często dzieci..

Najważniejsze ogólnodostępne statystyki w kraju dotyczące przemocy domowej wskazują, iż w 2023 roku średnia liczba formularzy „Niebieska Karta A” (wszczynających procedurę w sprawach przemocy domowej) w przeliczeniu na 100 000 mieszkańców wynosiła 177.*

Przemoc domowa to poważny problem społeczny, który dotyka przede wszystkim kobiety i dzieci. W 2023 roku liczba osób, wobec których istniało podejrzenie przemocy, wyniosła ok. 77 832, w tym kobiety – 66,3%, mężczyźni – 11,8%, małoletni – 21,9%. W 2024 roku liczba ta wzrosła do ok. 86 920, w tym: kobiety – 50 638 (58,3%), małoletni – 25 723 (29,6%), mężczyźni – 10 559 (12,1%).*

W 2023 roku w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 207 § 1 k. k. (znęcanie się nad osobą najbliższą) nieprawomocnie skazano 9 288 osób. Wzrost liczby zgłoszeń może oznaczać zarówno faktyczny wzrost przemocy, jak i lepsze wykrywanie lub większą skłonność do zgłaszania. Liczba skazanych pokazuje, że tylko część spraw kończy się wyrokiem, co może wynikać z trudności dowodowych lub barier w zgłaszaniu.*

Przemoc staje się zjawiskiem wymagającym wzmocnienia systemu oraz podnoszenia poziomu świadomości społecznej.

Ogólnopolska „Niebieska Linia” (800 120 002 numer całodobowy) oferuje pomoc psychologiczną, prawną i informacyjną osobom doświadczającym przemocy oraz ich bliskim. Zadzwoić może każdy anonimowo.

Diagnoza sytuacji w mieście Chełm powstała na podstawie danych udostępnionych przez podmioty realizujące zadania w zakresie podnoszenia świadomości społecznej, zapobiegania, pomocy oraz ograniczania i zwalczania zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców.

* Źródło: Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji (KGP).

System nieodpłatnej pomocy prawnej w całej Polsce funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej. Korzystać z niej mogą wszyscy mieszkańcy, w tym osoby doświadczające przemocy. W mieście funkcjonuje 2 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego.

Tabela 1. Liczba udzielonych porad prawnych.

rok	2022	2023	2024
Liczba udzielonych porad	817	881	881

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z punktów NPP prowadzonych przez UM Chełm.

Wzrost liczby udzielonych porad nastąpił w roku 2023 o 64 porady i utrzymywał się w roku 2024 na tym samym poziomie.

Tabela 2. Liczba Niebieskich Kart założonych przez poszczególne podmioty.

rok	KMP Chełm	Policja powiat	MOPR Chełm	OPS inne	Instytucje oświatowe	MKRPA	Ochrona zdrowia	ogółem
2022	66	7	14	2	0	0	13	102
2023	55	2	22	4	0	3	7	96
2024	80	9	24	4	15	0	2	134

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Chełmie

Analiza przedstawionych danych wskazuje, że najczęściej formularze „Niebieska Karta” zakładane są przez funkcjonariuszy Policji. Procedura ta jest najczęściej inicjowana podczas interwencji podejmowanych w miejscu zamieszkania osób dotkniętych przemocą domową bądź po otrzymaniu przez dzielnicowego zgłoszenia dotyczącego występowania przemocy w rodzinie. Najmniej formularzy zakłada Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ponieważ trafiają do niej głównie osoby, wobec których procedura „Niebieskiej Karty” została już wcześniej wszczęta przez inne służby.

Tabela 3. Liczba założonych NK oraz powody zakończenia procedury.

Niebieskie Karty zakończone			
Rok	2022	2023	2024
Liczba Niebieskich Kart ogółem	102	93	134
Liczba grup roboczych	247	87	108
Liczba doświadczających przemocy ogółem, w tym:	98	87	165
kobiet	60	52	71
mężczyzn	12	8	14
dzieci	26	44	80
Zakończone z powodu ustania przemocy	90	29	100
Zakończone z powodu braku zasadności	17	6	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Chełmie

Na podstawie powyższych danych można wnioskować o wzroście liczby zgłoszeń i ujawniania zjawiska przemocy co przekłada się na wzrost poziomu świadomości społecznej oraz poprawią dostęp do pomocy. Wzrost liczby zgłoszeń może być również efektem kampanii społecznych i działań zachęcających do reagowania na zjawisko oraz skrywaniu zjawiska w zaciszu domowym. Zwiększona liczba (o 41 kart) świadczy również o rzeczywistym wzroście przypadków przemocy. Przekłada się to również na efektywną pracę służb czy łatwiejszy dostęp do pomocy. Nie bez znaczenia pozostają również zmiany w prawie i stosowanych procedurach. Zebrane dane potwierdzają tendencje ogólnopolskie, że osobami doświadczającymi przemocy domowej są głównie kobiety, natomiast sprawcami przemocy – mężczyźni. Znamionnym jest fakt, że wśród dzieci doświadczających przemocy dostrzegalny jest znaczący wzrost rok do roku.

Tabela 4. Liczba interwencji domowych podjętych przez Policję.

rok	2022	2023	2024
Liczba interwencji domowych	663	624	762
Liczba pokrzywdzonych osób w wyniku przemocy	71	68	103
Liczba sprawców przemocy domowej	67	62	104
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	M – 18 K - 2	M – 18 K - 2	M – 22 K - 3
Liczba wdrożonych procedur NK	66	55	73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Miejskiej Policji w Chełmie

Wzrost liczby interwencji domowych (o 138 w roku 2024, w stosunku do roku 2023) świadczy o nasileniu zjawiska przemocy domowej. Większa liczba zgłoszeń oznacza m. in., że w rodzinach częściej dochodzi do konfliktów, agresji fizycznej i psychicznej. Często problemy ekonomiczne, stres nadużywanie alkoholu nakładają się na siebie a poprawa poziomu świadomości społecznej przekłada się na większą liczbę zgłoszeń kierowanych do Policji. Wzrost interwencji domowych przełożyła się na liczbę wdrożonych procedur NK – wzrost o 18 kart w stosunku do roku 2023. Prowadzone postępowania wyjaśniające w przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej kończą się aktem oskarżenia skierowanym do Sądu z wnioskiem o ukaranie.

Tabela 5. Liczba prowadzonych postępowań prokuratorskich.

rok	2022	2023	2024
Łączna liczba postępowań o znęcaniu się	97	108	102
Sprawy umorzone – brak danych uzasadniających popełnienia czynu	9	9	15
Sprawy umorzone – czyn nie zawierał znamion czynu zabronionego	12	14	23
Sprawy umorzone – znikoma społeczna szkodliwość	4	5	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Prokuratury Rejonowej w Chełmie

Liczba postępowań o znęcanie się (art. 207 k.k.) świadczy o skali ujawnionej przemocy. Na interpretację tego zjawiska wpływa kilka czynników: m. in.: skala przemocy domowej i przemocy wobec osób zależnych, wzrost poziomu świadomości społecznej, zmian w prawie, większej gotowości do podejmowania działań urzędowych. Jednocześnie należy zauważyć, że nie musi to oznaczać, że skala rośnie a oznacza to lepsze ujawnianie zjawiska, gdyż przez lata przemoc była zjawiskiem ukrywanym.

Tabela 6. Liczba osób skazanych prawomocnym wyrokiem.

rok	2022	2023	2024
Łączna liczba osób skazanych o znęcaniu się	52 M – 49 K - 3	44 M – 44 K - 0	47 M – 45 K - 2
Kary pozbawienia wolności	40	33	32
Kara grzywny	5	3	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Sądu Rejonowego w Chełmie

Liczba osób skazanych prawomocnym wyrokiem oscyluje w granicach 44-47. Sąd Rejonowy orzekł 32 kary pozbawienia wolności za znęcanie się i 8 kar grzywny (w 2024 roku o 5 więcej niż w 2023 roku).

Tabela 7. Liczba złożonych wniosków do MKRPA o zastosowanie poddania się leczeniu odwykowemu.

rok	2022	2023	2024
Liczba złożonych wniosków	44	60	56
w tym zgłoszonych kobiet	7	10	14
w tym zgłoszonych mężczyzn	37	50	42
Liczba złożonych wniosków przez Zespół Interdyscyplinarny	3	4	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chełmie

Wyraźny wzrost złożonych wniosków obserwowalny w 2023 r. (o 36%), a następnie niewielki spadek w 2024 r. (o 7% względem 2023), jednak liczba złożonych wniosków nadal wyższa niż w 2022. Coraz częściej problem nadużywania alkoholu dotyczy kobiet lub – alternatywnie – rośnie gotowość rodzin/służb do zgłaszania kobiet jako osoby nadużywające alkoholu. Mężczyźni pozostają dominującą grupą w zgłoszeniach.

Skala problemów alkoholowych rośnie – liczba wniosków w 2024 r. nadal jest znacząco wyższa niż w 2022. Wzrasta liczba kobiet zgłaszanych do leczenia odwykowego, co może odzwierciedlać zmiany społeczne lub większą uważność otoczenia.

Badania oraz obserwacje z punktów konsultacyjnych wskazują, że spożywanie alkoholu przez sprawcę jest istotnym czynnikiem ryzyka występowania przemocy domowej. W wielu przypadkach interwencje w rodzinach wykazywały, że osoby były pod wpływem alkoholu. Istnieje więc zależność pomiędzy przemocą domową a nadużywaniem alkoholu. Jednym z instrumentów interwencji jest wnioskowanie

do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chełmie o podjęcie działań wobec osób uzależnionych.

Tabela 8. Liczba porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym w OPOU.

rok	2022	2023	2024
Liczba udzielonych porad	501	786	1893
w tym dotyczących przemocy domowej	355	405	577

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie

Liczba udzielonych porad uległa dynamicznemu wzrostowi (2022 → 2023: +57% 2023 → 2024: +141%). W latach 2022 - 2024 liczba porad wzrosła prawie czterokrotnie. To wskazuje na znaczące zwiększenie zapotrzebowania na pomoc lub na rozszerzenie dostępności/rozpoznawalności oferowanego wsparcia.

Liczba porad dotyczących przemocy domowej wzrosła (2022 → 2023: +14%; 2023 → 2024: +42%). Stosunek roku 2022 → 2024: +63%. Udział przemocy domowej w ogólnej liczbie porad w poszczególnych latach: 2022: 71%; 2023: 52%; 2024: 30%.

Ważnym instrumentem oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową jest motywowanie ich do podjęcia oraz zobowiązywanie do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych. Na terenie miasta Chełm program tego typu realizowany jest przez Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie. Działania prowadzone są w warunkach wolnościowych i obejmują zarówno osoby skierowane do udziału w programie przez sąd, kuratora sądowego lub inne instytucje, jak również osoby, które zgłaszają się do uczestnictwa dobrowolnie. Celem programu jest kształtowanie postaw wolnych od przemocy, rozwijanie umiejętności kontrolowania emocji i zachowań, a także wzmacnianie odpowiedzialności uczestników za własne działania.

Tabela 9. Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno - edukacyjnym.

rok	2022	2023	2024
Liczba osób, które rozpoczęły program korekcyjno - edukacyjny	10	10	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie

Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy, którego celem jest zmiana zachowań agresywnych i przemocowych, oraz rozwój umiejętności kontrolowania emocji i budowania zdrowych relacji interpersonalnych. Od roku 2025 OPOU realizuje program psychologiczno – terapeutyczny dla sprawców przemocy.

Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy to specjalistyczna forma interwencji psychologiczno-społecznej, której główne cele to:

- zmiana zachowań przemocowych – praca nad rozpoznawaniem własnych agresywnych reakcji i wprowadzaniem alternatywnych, konstruktywnych sposobów reagowania

w trudnych sytuacjach.

- rozwój umiejętności kontroli emocji – nauka radzenia sobie ze złością, frustracją, stresem oraz redukcja impulsywnych reakcji.

- budowanie zdrowych relacji interpersonalnych – nauka komunikacji bez przemocy, empatii, rozwiązywania konfliktów i szanowania granic innych osób.

- świadomość konsekwencji przemocy – refleksja nad skutkami swoich działań dla ofiar i własnego życia.

Programy te prowadzone są przez psychologów lub terapeutów specjalizujących się w pracy z agresją, i często łączą elementy terapii indywidualnej, grupowej oraz edukacji społecznej.

V. Ochrona osób doświadczających przemocy domowej

Przemoc domowa to zjawisko wyjątkowo szkodliwe, polegające na wykorzystywaniu siły, władzy lub przewagi wobec osób słabszych. Działania te naruszają prawa człowieka i prowadzą do poważnych szkód psychicznych, fizycznych oraz moralnych. Zjawisko przemocy ma charakter procesualny — rozwija się w określonym cyklu i dynamice relacji między sprawcą a ofiarą. Typowe są dla niego tzw. cykle przemocy oraz towarzyszące im specyficzne mechanizmy psychologiczne. Zachowania osób doświadczających przemocy oraz ich sposoby radzenia sobie z sytuacją są wynikiem zarówno indywidualnych cech, jak i uwarunkowań sytuacyjnych. Przypisywanie ofiarom przemocy irracjonalnych decyzji lub bierności jest nadmiernym uproszczeniem, które prowadzi do krzywdzących ocen i wtórnej wiktymizacji. Zrozumienie psychologicznych mechanizmów uwikłania ofiar w relację ze sprawcą – w tym zachowań, które mogą nieświadomie podtrzymywać przemoc – nie oznacza przypisywania im odpowiedzialności za doznawaną krzywdę. Pełną odpowiedzialność moralną i prawną za stosowanie przemocy ponosi sprawca. Przemocy nie można usprawiedliwiać prowokacją, zachowaniem ofiary ani żadnymi okolicznościami zewnętrznymi. Najważniejszym celem działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom pokrzywdzonym. Dlatego przy diagnozowaniu sytuacji, planowaniu pomocy i podejmowaniu działań – zwłaszcza interwencyjnych i prawnych – należy zawsze ocenić realny poziom bezpieczeństwa ofiary.

W przypadku jego braku, konieczne jest natychmiastowe podjęcie kroków, które to bezpieczeństwo zagwarantują.

Tabela 10. Dane dot. osób korzystających ze wsparcia w OIK.

rok	2022	2023	2024
Liczba osób, które skorzystały z całodobowych miejsc interwencyjnych	19	11	21
Liczba udzielonych porad prawnych w OIK	601	464	445

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Dane wskazują, że w 2024 roku liczba osób korzystających z całodobowych miejsc interwencyjnych wzrosła aż dwukrotnie w porównaniu z rokiem 2023. Może to świadczyć zarówno o zwiększeniu poziomu świadomości dostępnych form wsparcia, jak i o rosnącej skali potrzeb interwencyjnych w społeczności. Jednocześnie liczba udzielonych porad prawnych pozostała na podobnym poziomie jak w roku poprzednim, co sugeruje stabilne zapotrzebowanie na tego rodzaju pomoc lub utrzymanie dotychczasowych możliwości kadrowych i organizacyjnych w tym obszarze. Zestawienie tych dwóch trendów pozwala przypuszczać, że wzrost korzystania z miejsc interwencyjnych nie przełożył się bezpośrednio na zwiększone zainteresowanie poradnictwem prawnym, co może wynikać z odmiennych potrzeb osób zgłaszających się po pomoc.

VI. Zasoby instytucjonalne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na terenie miasta Chełm

Na terenie miasta Chełm funkcjonuje szereg instytucji i organizacji, które udzielają wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową. Pomoc ta obejmuje m. in. poradnictwo psychologiczne, prawne, pedagogiczne, wsparcie socjalne, interwencje kryzysowe oraz działania edukacyjne i profilaktyczne.

Tabela 9. Zasoby instytucjonalne Miasta Chełm

Nazwa instytucji	Zakres działalności
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie ul. Kolejowa 8	• poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, interwencje kryzysowe, • Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy, • grupy wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, • realizacja programu służącego działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie poradnictwa i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową, • działanie edukacyjne indywidualne i grupowe skierowane do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i

		zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową, • realizacji lokalnych kampanii dot. przeciwdziałania przemocy domowej
w strukturach MOPR	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	• całodobowa pomoc dla osób doświadczających przemocy, w tym możliwość natychmiastowej interwencji
	Zespół Pieczy Zastępczej	• poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, • praca z rodziną w szczególności w formie: konsultacji, mediacji, terapii, pomocy prawnej, organizowania grup wsparcia i grup samopomocowych, • realizacja programów profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin objętych wsparciem
Komenda Miejska Policji ul. Żwirki i Wigury 20		• podejmowanie działań interwencyjnych, • monitorowanie stanu bezpieczeństwa osób i rodzin, • informowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej o skutkach stosowania przemocy oraz motywowanie ich do zmiany zachowań, • wszczynanie postępowań karnych wobec podejrzanych o stosowanie przemocy domowej
Prokuratura Rejonowa w Chełmie ul. Sienkiewicza 20		• nadzór nad postępowaniem przygotowawczym, • udzielanie nieodpłatnych porad w ramach Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem
Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym ul. Reformacka 20		• działania korekcyjno - edukacyjne i naprawcze wobec osób stosujących przemoc domową poprzez uświadomienie samego zjawiska, rozpoznanie własnych zachowań, wypracowanie nowych umiejętności współżycia w rodzinie itp • działania psychologiczno-terapeutyczne wspierające zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ul. Reformacka 20		• motywowanie osób uzależnionych do leczenia, • podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia zastosowania wobec osoby uzależnionej od alkoholu poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, • udzielanie informacji i wsparcia
Urząd Miasta Chełm Departament Spraw Obywatelskich ul. Lubelska 65		• monitorowanie programu • podejmowanie działań w kierunku kampanii informacyjnych, dystrybucja materiałów edukacyjnych, w tym w mediach społecznościowych • nieodpłatna pomoc prawna, poradnictwo obywatelskie, • działania profilaktyczne w ramach programu przeciwdziałania przemocy domowej i programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii • koordynacja działań jednostek organizacyjnych
Urząd Miasta Chełm Departament Oświaty i placówki podległe ul. Lubelska 65		• edukacja i profilaktyka • wczesne wykrywanie przemocy • reagowanie i wsparcie • współpraca z rodzicami i środowiskiem • budowanie kultury szkoły opartej na szacunku • tworzenie zasad i norm przeciwdziałających agresji • wzmacnianie pozytywnych relacji między uczniami • działania integracyjne i wspierające dobrostan psychiczny młodzieży • współpraca z policją, pomocą społeczną, poradniami i organizacjami pozarządowymi.
Zespół Wychowania i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 (ZWiPPP Nr 1)		• działania edukacyjne, • wsparcie psychologiczno – pedagogiczne,

ul. Trubakowska 59	• terapia dziecka i rodziny
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 u. Jedność 43	
Zespół Wychowania i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 2	
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 ul. Powstańców W-wy 8	
Stowarzyszenie Ośrodek Wspierania Rodziny ul. Obłowska 20	• pomoc psychologiczna, prawna, materialna dla osób pokrzywdzonych w ramach Okręgowego ośrodka pomocy pokrzywdzonym przestępstwem, • terapia rodzinna
Stowarzyszenie Integracji Rodzin „PRZYSTAŃ” ul. Ogrodowa 46	

VII. Cele i obszary Programu

Cele i obszary Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej zostały określone w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie miasta Chełm.

Z celu głównego wynikają następujące cele szczegółowe:

Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej,

Cel 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Podstawowe obszary określone dla Programu oraz ich cele:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna – zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie - zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej – podniesienie jakości i dostępności

świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

VIII. Obszary, kierunki i działania Programu

Lp.	Rodzaje działań	Realizatorzy zadania	Wskaźniki	Termin realizacji
Obszar				
1. Profilaktyka i edukacja społeczna				
1.1	<u>Kierunek działania</u> Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy domowej			
1.1.1	Organizacja działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej (w tym m.in. włączanie się w kampanie społeczne, konferencje/seminarium w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej)	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich) - organizacje pozarządowe	- liczba działań informacyjno-edukacyjnych	2026/2029
1.1.2.	Realizacja działań profilaktycznych zapobiegających przemocy domowej poprzez opracowanie materiałów informacyjnych dotyczących przemocy domowej	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich, Departament Oświaty)	- liczba opracowanych materiałów informacyjnych dotyczących przemocy domowej	2026/2029
1.1.3	Opracowanie i upowszechnianie artykułów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym, w tym za pośrednictwem strony internetowej. Upowszechnianie informacji o formach i możliwościach uzyskania wsparcia przez osoby doznające przemocy domowej, jak i stosujące przemoc domową.	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich) - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie (ZI)	- liczba opracowanych artykułów, broszur informacyjnych dotyczących przemocy domowej	2026/2029
1.2	<u>Kierunek działania</u> Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy domowej			
1.2.1	Coroczna kampania miejska przeciw przemocy Prowadzenie działań lokalnych przeciwdziałania przemocy, które: - obalają mity i stereotypy na temat przemocy domowej, - opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich) we współpracy z mediami oraz organizacjami pozarządowymi - jednostki	- liczba działań w ramach kampanii - liczba lokalnych kampanii społecznych	corocznie IV kwartał 2026/2029

	wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania, - promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę, - promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc	organizacyjne Urzędu Miasta Chełm		
1.2.2	Współpraca pomiędzy miastem Chełm a kościołami i związkami wyznaniowymi na terenie miasta Chełm w celu wprowadzenia edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działalności kościołów i związków wyznaniowych	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich) - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie (ZI)	- liczba podjętych inicjatyw	2026/2029
1.2.3.	Rozpowszechnianie materiałów edukacyjno – informacyjnych na temat zjawiska przeciwdziałania przemocy domowej	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich)	- liczba pakietów edukacyjno – informacyjnych - liczba podmiotów, które otrzymały pakiety edukacyjno – informacyjne	2026/2029
1.3	<u>Kierunek działania</u> Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych			
1.3.1	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową	- szkoły i placówki oświatowo – wychowawcze	- liczba opracowanych programów - liczba zrealizowanych programów - liczba uczestników programów	2026/2029
1.3.2	Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chełmie - organizacje pozarządowe	- liczba podmiotów prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej - liczba programów - liczba osób, którym	2026/2029

	oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży		udzielono porady (z podziałem na kobiety i mężczyźni oraz na osoby starsze i niepełnosprawne)	
1.3.3	Realizowanie na terenie szkół i placówek oświatowo – wychowawczych programów profilaktyki agresji i przemocy dla dzieci i młodzieży, jak również nauczycieli, rodziców/opiekunów, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki: - agresji i przemocy rówieśniczej, - cyberprzemocy, - tolerancji, akceptacji, - przemocy domowej	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich, Departament Oświaty) we współpracy ze szkołami i placówkami oświatowo - wychowawczymi	- liczba szkół i placówek oświatowo – wychowawczych realizujących programy - liczba programów, w tym programów rekomendowanych - liczba osób, które wzięły udział w programach, w podziale na uczniów, rodziców/opiekunów i nauczycieli	2026/2029
1.4	<u>Kierunek działania</u> Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej			
1.4.1	Opracowanie i realizacja miejskiego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich)	- liczba opracowanych i realizowanych programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej - liczba uchylonych przez wojewodę uchwał w sprawie przyjęcia programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej	2026/2029
<u>Obszar</u> 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową				
2.1	<u>Kierunek działania</u> Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową oraz wypracowanie zasad współpracy			
2.1.1	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego	- Zespół Interdyscyplinarny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie	- liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych - liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych (z podziałem na dzieci, kobiety i mężczyzn oraz na osoby starsze i niepełnosprawne) - liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych – liczba utworzonych grup diagnostyczno - pomocowych	2026/2029

			- liczba posiedzeń grup diagnostyczno - pomocowych - liczba członków grup diagnostyczno - pomocowych z podziałem na przedstawicieli podmiotów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej - liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno pomocowych (z podziałem na dzieci, kobiety i mężczyzn oraz na osoby starsze i niepełnosprawne) - liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	
2.1.2	Rozbudowa sieci i poszerzenie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, w tym: - punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą domową	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich) - Zespół Interdyscyplinarny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie - organizacje pozarządowe	- liczba utworzonych punktów konsultacyjnych - zakres i rodzaj świadczonych usług przez ww. placówki - liczba osób korzystających z oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową	
2.1.3	Nawiązywanie i wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową Nawiązywanie i wzmocnienie współpracy pomiędzy podmiotami tworzącymi lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich) we współpracy z podmiotami lub organizacjami pozarządowymi	- liczba zleconych lub wspólnie realizowanych projektów	2026/2029
2.2	<u>Kierunek działania</u> Upowszechnienie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej			
2.2.1	Upowszechnienie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m. in. pomocy: medycznej, psychologicznej,	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw	- liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych	2026/2029

	prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej - dla osób doznających przemocy domowej oraz ich otoczenia.	Obywatelskich) we współpracy z mediami oraz organizacjami pozarządowymi	- liczba lokalnych kampanii społecznych	
2.2.2	Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domowa	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich) - organizacje pozarządowe	- liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą domowa - liczba osób uczestniczących w zajęciach	2026/2029
2.3	<u>Kierunek działania</u> Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej			
2.3.1	Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy domowej pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich) przy współpracy z organizacjami pozarządowymi	- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	2026/2029
2.3.2	Zapewnienie osobom doznającym przemocą domowa miejsc w całodobowych w ośrodkach interwencji kryzysowej	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chełmie	- liczba miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowych - liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowych (z podziałem na dzieci, kobiety i mężczyźni oraz na osoby starsze i niepełnosprawne)	2026/2029
2.3.3	Wzmocnienie ochrony osób doznających przemocy domowej w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób dotkniętych przemocą domową	- Komenda Miejska Policji w Chełmie	- liczba przyjaznych pokoi przesłuchań - liczba dzieci przesłuchanych w przyjaznych pokojach przesłuchań	2026/2029
2.3.4	Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie (Zespół ds. Pieczy Zastępczej)	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową (z podziałem na chłopców i dziewczynki) w tym: a) liczba dzieci umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie	2026/2029

			osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny b) liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej c) liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej	
2.3.5	Wykonywanie obowiązków wynikających z orzeczeń sądów przekazywanych na podstawie art. 181a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny wykonawczy	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich)	- liczba otrzymanych wyroków sądowych - liczba czynności podjętych w związku z otrzymanym odpisem	2026/2029
2.4	<u>Kierunek działania</u> Monitoring skuteczności działań pomocowych			
2.4.1	Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	- Zespół Interdyscyplinarny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie	- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy domowej - liczba corocznych raportów i analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową	2026/2029
<u>Obszar</u> 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową				
3.1	<u>Kierunek działania</u> Tworzenie i rozszerzenie oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową, realizowanych przez instytucje samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wprowadzenie wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi			
3.1.1	Ewidencjonowanie instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domowa, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich) we współpracy z organizacjami pozarządowymi	- coroczne aktualizowanie na stronie internetowej miasta Chełm bazy teleadresowej podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc domowa - liczba informatorów zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań w	2026/2029

			szczegółności korekcyjno- edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową	
	Ewidencjonowanie instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domowa, a w szczególności realizujących programy psychologiczno - terapeutyczne	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich) we współpracy z organizacjami pozarządowymi	- coroczne aktualizowanie na stronie internetowej miasta Chełm bazy teleadresowej podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domowa - liczba informatorów zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływań w szczególności korekcyjno- edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	2026/2029
3.1.2	Przesyłanie zaktualizowanego informatora, o którym mowa w pkt 3.1.1, Prezesowi Sądu Rejonowego w Chełmie, Prokuratorowi Rejonowemu w Chełmie i Komendantowi Miejskiemu Policji w Chełmie do dnia 15 lipca każdego kolejnego roku	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich)	- przekazanie wymienionym podmiotom oraz lokalnym mediom aktualnego informatora w wersji elektronicznej	2026/2029
3.1.3	Rozpowszechnienie informatora w pionach organizacyjnych miasta Chełm	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich)	- umieszczenie informatora na stronie internetowej do dnia 15 sierpnia każdego kolejnego roku	2026/2029
3.2	<u>Kierunek działania</u> Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej			
3.2.1	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty	- Zespół Interdyscyplinarny przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie oraz podmioty wszczynające procedurę	- liczba sporządzonych formularzy” Niebieskich Kart - A” - liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” - liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w okresie sprawozdawczym - liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy domowej	2026/2029

			- liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, na skutek ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	
3.2.2	Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domową	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie	- liczba przekazanych Policji lub kuratorom sądowym informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc	2026/2029
3.2.3	Występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc domowa środków karnych lub probacyjnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach, kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, zakazie przebywania w określonych miejscach, opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.	- Prokuratura Rejonowa w Chełmie	- liczba wniosków do sądu w przedmiocie zastosowania środków karnych i probacyjnych - liczba orzeczeń sądowych uwzględniających w/w wnioski w postępowaniu wykonawczym	2026/2029
3.3	<u>Kierunek działania</u> Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy domowej			
3.3.1	Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domowa w warunkach wolnościowych	- Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie	- liczba edycji programów korekcyjno-edukacyjnych	2026/2029
3.3.2	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową	- Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie	- coroczne raporty wskazujące: a) liczbę podmiotów realizujących programy korekcyjno-edukacyjnych	2026/2029

			b) liczbę osób przystępujących do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych (z podziałem na płeć) c) liczbę osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny (z podziałem na płeć)	
3.3.3	Badanie skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc domowa poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego	- Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie	- liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnych powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej (z podziałem na kobiety i mężczyźni)	2026/2029
3.4.	<u>Kierunek działania</u> Realizowanie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do zmiany wzorców zachowań			
3.4.1	Opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	- Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie	- liczba programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domowa - liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno – terapeutycznych - liczba osób, które ukończyły program psychologiczno – terapeutyczny	2026/2029
3.4.2	Badanie skuteczności programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domowa	- Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie	- liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej	2026/2029
<u>Obszar</u> 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej				
4.1	<u>Kierunek działania</u> Wzmocnienie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej			
4.1.1	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw	- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego	2026/2029

	przemoc, w formie m. in. systematycznej superwizji	Obywatelskich) - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie		
4.1.2	Podnoszenie kompetencji zawodowych osób będących przedstawicielami instytucji i organizacji pozarządowych tworzących lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej	- Urząd Miasta Chełm (Departament Spraw Obywatelskich) we współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi tworzącymi lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej	- liczba kursów, szkoleń, konferencji, seminariów, itp. w których udział wzięli przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych tworzących lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej - liczba przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych tworzących lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej, którzy podnieśli swoje kompetencje	2026/2029

IX. Przewidywane efekty Programu i sposoby monitorowania Programu

Szczegółowe wskaźniki monitorowania programu zawarte są w tabeli obszary, kierunki i działania Programu. Zakłada się, że działania szczegółowe realizowane w trakcie trwania Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom oraz rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą realizując tym samym cele ogólne poprzez:

- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie poziomu świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą,
- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową,
- wzrost liczby osób profesjonalnie zajmujących się świadczeniem usług na rzecz osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc domową.

Zakładanym efektem Programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co ma doprowadzić do ograniczenia skali zjawiska przemocy w mieście Chełm. Trwały efekt można uzyskać jedynie przez zmianę poziomu świadomości społecznej w zakresie przemocy domowej oraz wzrost społecznej wrażliwości i zaangażowania na działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy. Bardzo ważnym elementem programu jest edukacja w szkołach, zwiększanie wiedzy dzieci i rodziców na temat zjawiska przemocy, co może doprowadzić do trwałych zmian postaw społeczeństwa wobec tego problemu.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2029 monitorowany będzie poprzez:

- 1) bieżącą wymianę informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi tworzącymi lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej na terenie miasta Chełm,
- 2) sporządzenie corocznego „Sprawozdania z realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2029” i przedłożenie go Radzie Miasta Chełm oraz Komisji Rodziny, Zdrowia i Ochrony Środowiska Rady Miasta Chełm,
- 3) sporządzenie corocznego „Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej” (MOPR).

X. Źródła finansowania Programu

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2029 realizowany będzie ze środków budżetu miasta Chełm corocznie określanych w uchwale budżetowej, w tym ze środków pochodzących z opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a także z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 pkt 2 przytoczonej wyżej ustawy, na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, między innymi poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Zgodnie z powyższym został opracowany "Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 - 2029".

Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwięzionych w zjawisko przemocy domowej. W realizację zadań angażuje wiele służb, instytucji, miejskich jednostek organizacyjnych ale daje również możliwość na realizację zadań w tym zakresie lokalnym organizacjom pozarządowym. Program przewiduje dofinansowania realizowanych zadań dla organizacji pozarządowych i miejskich jednostek organizacyjnych.

Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.